

HISTORIJSKI ARHIV U VARAŽDINU
U 1967. GODINI

Smatramo da je korisno da se podsjetimo, prije upoznavanja s djelatnostima Historijskog arhiva u Varaždinu u 1967. godini, na dva veoma značajna jubileja našega arhivarstva upravo u toj godini.

Oni su prošli posve nezapaženo. Zaslužuju da ih se spomene u prvome redu upravo zato što je uz ta dva jubileja vezana prekretnica u temeljima arhivske službe kod nas. Ti su jubileji 10-godišnjica regionalnih arhivskih ustanova i službe i 5-godišnjica toliko značajnog i modernog našeg Republičkog zakona o zaštiti arhivske građe i arhivima. Koliko je Odluka Savjeta za kulturu i nauku NR Hrvatske od 27. svibnja 1957. o teritorijalnoj nadležnosti i mreži arhivskih ustanova značila zaštitu svakog iole značajnog registraturno-arhivskog dokumenta i obaveznost osnivanja regionalnih arhivskih ustanova, toliko je Republički zakon, s popratnim kasnijim propisima i novelacijom 1965. godine, predstavljao u domeni arhivskog zakonodavstva kodifikaciju potpune zaštite, čuvanja, stručno-naučne obrade i eksploatacije registraturno-arhivske građe, kao i kodifikaciju organizacije obavezne arhivske službe i arhivskih ustanova.

I u Historijskom arhivu u Varaždinu, kao i u njegovim arhivskim sabirnim centrima za Hrv. zagorje u Krapini, za Podravinu u Koprivnici i za Međimurje u Čakovcu ti su značajni jubileji arhivske službe i arhivskih ustanova u 1967. godini bili popraćeni samo i jedino ozbiljnim radnim naporima na izvršavanju adekvatnih tekućih programiranih poslova. Čini nam se da je upravo ta serioznost u obavljanju tekućih radnih zadataka naših arhivskih ustanova u SR Hrvatskoj i bila najadekvatnije obilježavanje ovih dvaju jubileja — toliko ozbiljnih i važnih za dalji razvoj i unapređivanje ove naše službe.

Raspolažući u svemu s 14 radnika (1 viši arhivist, 3 arhivista, 4 arhivska pomoćnika, 2 arhivska manipulanta, 2 računsko-kancelarijska radnika i 2 pomoćna radnika) Historijski arhiv u Varaždinu i arhivski sabirni centri obavili su u 1967. godini, u uspoređenju s 1966. godinom, ove radne zadatke, promatrane u brojkama:

Djelatnosti	Produktivnost rada	
	1966. g.	1967. g.
a) Broj arh. fondova	480	574
b) Ukupno dužinskih m arh. građe	7.590	9.892
c) Sređeni fondovi i duž. m	172 —	202 —
	2.510 —	2.970 —
d) Djelomično sređeni fond. i duž. m	161 —	169 —
	2.700	2.770

e) Nesređeni fondovi i duž. m	147	203 —
	2.380	4.152
f) Nepreuzeti fondovi i duž. m	620 —	602 —
	19.709	20.100
g) Arhivske zbirke i duž. m	83 —	84 —
	18	21
h) Broj knjiga priručne stručne biblioteke	920	946
i) Arhivska vanjska služba — obilazak registratura	189	198
j) Obavljena škartiranja izvan Arhiva	15	37
k) Preuzeto registraturno-arh. građe (osjetno pomanjkanje spremišnog prostora u 1967. g.)	132 m ³	50 m ³
l) Istraživači u Čitaonici HAV-a	24	32
m) Izdano istraživačima za rad u Čitaonici arh. jedinica	3.200	7.100
n) Dano stručno-naučnih informacija istraživačima		
1. usmenih	201	1.011
2. pismenih	32	78
o) Izdano potvrda, prijepisa i uvjerenja strankama	397	401
p) Dato akata upravi, sudovima, javnim službama uopće	44	220
r) Izdano mikrofilmova	46	257
s) Sređeno i naučno obrađeno arh. jedinica		
1. Stare arh. građe	548	800
2. Nove arh. građe (Bilo je u 1967. više fascikala, a manje knjiga)	4.061	3.173
t) Spremljeno za tisak naučne građe aut. ar.	20	20
u) Naučno obrađenih drugih pitanja iz historije — djela	5	15
v) Izrađeno elaborata o različitim pitanjima arh. službe	2	5
z) Arhivske izložbe	11	12
ž) Predavanja	24	34

Uz te redovne djelatnosti među posebno značajne izvanredne djelatnosti treba ubrojiti: evidentiranje i popisivanje arhivske građe izvan arhiva, istraživanje, registiranje, mikrofilmovanje i fotokopiranje naučne građe iz 1917—1921. godine koja se odnosi na sudjelovanje Jugoslovena u oktobarskoj revoluciji i na odjeke Oktobra kod nas, povećanu aktivnost na stručno-naučnom planu i u uspostavljanju veza s inozemstvom, izradu programa naučnoistraživačke suradnje s Mađarima na pripremnim radovima za obradu historije Međimurja i, napokon, pokretnu tematsku arhivsku izložbu »Odjeci oktobarske revolucije kod nas«.

O evidenciji i popisivanju arhivske građe izvan arhiva dajemo prikaz i u posebnom članku. Ovdje samo sumarno iznosimo da je evidentirana i popisana arhivska građa u 6 muzejskih ustanova, u 12 rimokatoličkih župnih ureda i

u 2 srpske pravoslavne općine. Ova arhivska građa, tj. arhivske zbirke i pojedini dokumenti, obuhvaćaju vremensko razdoblje XVI—XX stoljeća.

Druga spomenuta izvanredna, a sigurno veoma značajna akcija na istraživanju, registiranju, mikrofilmovanju i izradi fotokopija naučne građe HAV-a koja se odnosi na sudjelovanje Jugoslavena u oktobarskoj revoluciji i odjecima Oktobra kod nas 1917—1921. godine izvršena je na poticaj Instituta za izučavanje radničkog pokreta u Beogradu Ove je poslove obavio prof. Androić. Ta građa treba da posluži za Zbornik koji se na tu tematiku sprema u spomenutom Institutu. Istraženi su arhivi Gradskog poglavarstva u Varaždinu, prezidijalni i redovni spisi Gradskog poglavarstva u Koprivnici, prezidijalni i redovni spisi trgovišta Krapina, prezidijalni spisi Kotarske oblasti u Varaždinu i Krapini. Isto tako su istražene zbirke HAV-a »Leci« i »Brzojavi«. Na rečenu temu je pronađeno oko tisuću dokumenata, za koje su zatim izrađena regesta, svi su mikrofilmovani i fotokopirani. Regeste, mikrofilme i fotokopije preuzeo je Institut za izučavanje radničkog pokreta u Beogradu u skladu s Ugovorom.

Stručno-naučne veze s inozemstvom su u 1967. godini donijele izvanredne rezultate: dobiveno je više od 2.000 mikrofilмова, odnosno kserokopija (Italija, Austrija), a oko 1.000 mikrofilмова očekuje se iz Mađarske u najskorije vrijeme. Svakako je od posebnog značenja zajedničko programiranje naučnoistraživačkih radova na naučnoj obradi historije Međimurja Državnog arhiva u Zalaegerszegu (Mađarska — sjedište zaladske županije) i Historijskog arhiva u Varaždinu.

U vezi s tim je za 1968. godinu dogovoren i službeni posjet sveuč. profesora i direktora Zemaljskog arhiva Štajerske u Gracu dra prof. Fritza Poscha Historijskom arhivu u Varaždinu i SR Hrvatskoj.

Pokretna tematska arhivska izložba »Odjeci oktobarske revolucije u Hrv. Zagorju, Podravini i Međimurju 1917—1921. godine« obišla je u 3 mjeseca 12 značajnijih mjesta i općinskih centara regije Historijskog arhiva u Varaždinu. U Krapini je ova izložba bila postavljena i otvorena u »Zagorskom tjednu« u okviru »Festivala kajkavskih melodija Krapina 1967«, u Koprivnici uz »Dan Republike«. Precizna evidencija posjetilaca ove pokretne arhivske izložbe HAV-a govori da ju je posjetio doista veliki broj: 65.787 građana i školske omladine.

Najteži neriješeni problem Historijskog arhiva u Varaždinu prenesen je u 1968. godinu: zgrada Centrale HAV-a u Varaždinu i prostor centralnih arhivskih spremišta u Varaždinu.

Valja i ovdje naglasiti da je većina općina suosnivača HAV-a zadovoljna djelatnostima ove ustanove (u financiranju arhiva gotovo u potpunosti dostigla stvarnu cijenu koštanja poslova). Jednako je važno spomenuti da su te općine suosnivači (kao Krapina, Koprivnica, Ludbreg i Čakovec) u sadašnjoj fazi razvoja službe i stručno-naučnih poslova HAV-a prerasle tehničko-stručne radove oko registraturne i arhivske građe pa su riješile da prihvate i određene programe HAV-a kojima se ostvaruje onaj viši stepen stručno-naučne arhivske djelatnosti, u kojem će pripremati naučnu građu svojih područja za tisak, odnosno za obradu historije svojih regija.

Mirko Androić